

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: S. S., nar. X, st. příslušnost X
doručovací adresa X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 3. 2022, č. j. OAM-127/ZA-ZA11-K11-2022,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Konstatoval, že žalobce je státním příslušníkem Gruzie, která se ve smyslu § 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, považuje, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie, za bezpečnou zemi

původu. Žalobce neprokázal, že by mu v případě jeho problémů v zemi původu (nátlak, aby přiznal vinu za autonehodu a obtěžování ze strany věřitelů) země původu nebyla schopna nebo ochotna v případě potřeby poskytnout pomoc; žalobce se na policii v zemi původu ani neobrátil.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Namítá, že domněnka o označení určité země původu jako bezpečné, je vyvratitelná. Žalovaný musí v každém jednotlivém případě zkoumat, zda lze ve vztahu k dotyčnému žadateli danou zemi považovat za bezpečnou. V případě žalobce tomu tak není. Žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních podkladů pro vydání rozhodnutí, a proto nezjistil dostatečně skutkový stav.
3. Žalovaný se dle žalobce nezabýval skutečnostmi, které žalobce uvedl. Žalobce se v zemi původu obává pronásledování ze strany soukromých osob, čelil vyhrožování a v případě návratu bude čelit vážné újmě ohrožením na životě a zdraví. Obecné závěry žalovaného se nijak netýkají tvrzení žalobce.
4. Ve svém rozhodnutí pracuje žalovaný pouze s jednou zprávou, která je příliš obecná a nereflktuje individuální důvody, které uváděl žalobce ve správním řízení. Nadto byla žalovaným vypracována pro účely zařazení Gruzie na seznam bezpečných zemí původu, nikoliv pro účely individuálního posouzení žádosti. Ačkoliv v případě bezpečné země původu leží větší část důkazního břemene na žadateli, neznamená to, že by žalovaný mohl rezignovat na shromáždění přesných a aktuálních informací o zemi původu z různých zdrojů. To však žalovaný neučinil a nezjistil proto dostatečně skutkový stav.
5. Žalobce je přesvědčen, že svou část důkazního břemene unesl tím, že poskytl žalovanému věrohodnou výpověď. Žalovaný však žádost neposoudil individuálně a nezabýval se tím, zda by žalobce v případě návratu do země původu mohl být podroben pronásledování, mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení.
6. Žalovaný se nezabýval ani tím, zda by se právům žalobce vůbec mohlo dostat efektivní vnitrostátní ochrany. Posouzení žalovaného je zcela formální a nedostatečné, což neodpovídá požadavkům judikatury Nejvyššího správního soudu. Žalobce odkazuje na judikaturu, podle které mohou nastat situace, kdy není možné nebo účelné usilovat o ochranu v zemi původu. Žalobce proto navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
7. Pokud žalovaný poukazuje na to, že žalobce nepodal žádost o mezinárodní ochranu bezprostředně po přicestování do ČR, pak čas podání žádosti žalobci nemůže být sám o sobě k tíži (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019 – 52). Žalobce proto navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že napadené rozhodnutí je zákonné a správné. Žalobce ve vlasti nikdy neměl žádné konkrétní problémy se státními orgány. Za této situace se žalobce mohl v případě problémů obrátit na kompetentní orgány země svého původu a využít dostupné vnitrostátní prostředky ochrany. Žalovaný rovněž upozorňuje na zjevnou

účelovost žádosti, kterou žalobce po vydání výjezdního příkazu podal poslední den lhůty k vycestování. Žalovaný proto navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

9. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
10. Žaloba **není** důvodná.
11. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu *stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, kde:*
 1. *obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,*
 2. *který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a,*
 3. *který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a*
 4. *který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.*
12. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, *jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.* V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 2, rovněž se *neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.* Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstva přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
13. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je směrnice č. 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“). Ta v bodu 40 své preambule uvádí, že *pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak.* Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto

variant (viz výše citovaný § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 7 tohoto ustanovení *Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Gruzii, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie.*

14. Pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Žadatel tedy musí prokázat, že právě jemu „*hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Aby žadatel toto důkazní břemeno unesl, musí nejen tvrdit relevantní skutečnosti z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat.
15. Žalobce namítá, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, protože si neobstaral dostatek relevantních informací o zemi původu. V případě použití institutu bezpečné země původu však žalovaný nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu v takovém rozsahu, jako je tomu u plného meritorního přezkumu žádosti. Jak totiž vyplývá z § 16 odst. 3 zákona o azylu, v těchto případech se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl čelit pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. S ohledem na důvody, které žalobce v řízení uplatňoval, proto bylo postačující, pokud žalovaný jako podklad pro vydání rozhodnutí využil pouze zprávu *Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu* z října 2021, která zdůvodňuje naplnění podmínek pro zařazení Gruzie na seznam bezpečných zemí původu. Teprve pokud by žalobce prokázal, že v jeho případě Gruzii za bezpečnou zemi považovat nelze, musel by žalovaný shromáždit dodatečné informace. To však žalobce neučinil a nečiní tak ani v řízení před krajským soudem. Obecná námitka nedostatku relevantních podkladů pro rozhodnutí žalovaného proto není důvodná.
16. Vyvrátit domněnku bezpečnosti Gruzie nejsou způsobilé ani důvody uváděné žalobcem v průběhu řízení o jeho žádosti. K důvodům žádosti žalobce uvedl, že měl autonehodu, při níž zahynuli 2 lidé. Rozhodnutí ohledně viny dosud nebylo vydáno, ale na žalobce posádka druhého auta vyvíjí nátlak, aby přiznal vinu. Vyhrožují mu, že jej zabijí. Žalobce se neobrátil na policii, protože dané osoby mu vyhrožovali také tím, že se na policii nesmí obrátit. Žalobce dále má dluhy a věřitelé jej obtěžují. Nikdo mu nevyhrožuje, ale od banky chodí upomínky.
17. K tomu lze konstatovat, že v souvislosti s dluhy žalobce žádné konkrétní obavy nevyjádřil. Výhrůžky zabitím ze strany soukromých osob sice mohou být relevantní z hlediska udělení doplňkové ochrany, ovšem pouze v případě, že by státní orgány namítané ohrožení „*podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však*

ještě nečiní z takového ohrožení „pronásledování“, a tedy ani azylový důvod“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008 – 47). Možnost využití vnitrostátních právních prostředků ochrany představuje jedno z kritérií pro posouzení státu jako bezpečné země původu.

18. Ze zprávy Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu z října 2021 (která byla v době vydání napadeného rozhodnutí dostatečně aktuální) vyplývá, že ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení je upravena prostřednictvím řady zákonů, které většinou mají zakomponovanou úroveň ochrany jednotlivce srovnatelnou se zeměmi EU. Gruzie se maximálně snaží mezinárodní dohody týkající se lidských práv dodržovat. Gruzínští občané mohou ke své obraně použít řadu prostředků, včetně podání stížnosti ke státnímu zastupitelství, a justičních institucí. Případnou nečinností či zneužitím pravomocí státních orgánů se rovněž zabývá úřad ombudsmana, který vystupuje velmi aktivně.
19. Žalovaný poté v napadeném rozhodnutí konstatoval, že Gruzie je zařazena na seznam bezpečných zemí původu, shrnul informace o stavu ochrany lidských práv dle uvedené zprávy, a na základě citovaných pasáží dospěl k závěru, že žalobce měl možnost využít ochrany kompetentních orgánů země původu, což ovšem neučinil. Se svými problémy se na žádné státní orgány neobrátil, třebaže osoby, které žalobci po dopravní nehodě vyhrožují, jsou soukromými osobami bez jakýchkoliv vazeb na státní aparát. Nelze přitom dospět k závěru, že by země původu nebyla schopna nebo ochotna v případě potřeby poskytnout žalobci pomoc. S tímto hodnocením se krajský soud ztotožňuje a zároveň zdůrazňuje, že námitky, že se žalovaný skutečnostmi uváděnými žalobcem v průběhu řízení nezabýval, jsou zjevně liché.
20. Krajský soud souhlasí s obecnými východisky žalobce, že v některých případech není možné nebo účelné o ochranu u vnitrostátních orgánů žádat, zejména tehdy, pokud je ochrana v zemi původu toliko formální, nebo vůbec neexistuje. Nic však nenásvědčuje tomu, že by toto byl případ právě situace žalobce a státních orgánů Gruzie. Ani v žalobě k tomu žalobce nic konkrétního netvrdí ani nedokládá, prezentuje pouze obecné úvahy judikatury a obecný a ničím nepodložený závěr, že systém ochrany v Gruzii nefunguje.
21. Žalobcem odkazovaná judikatura se nadto týká mnohem „problematictějších“ zemí, než je Gruzie, které shora uvedené podmínky bezpečné země původu zcela jistě nenaplnějí, a o nichž bylo obecně známo, že stav dodržování lidských práv je neuspokojivý, což vyplývalo i z žalovaným shromážděných informací o těchto zemích původu. V takových případech jsou na důkazní aktivitu žalovaného a míru prověření faktického fungování ochrany v zemi původu kladeny důvodně vyšší nároky.
22. Pokud by snad úvahy žalobce směřovaly tím směrem, že žalovaný by měl i bez námitek či jiných vzniklých pochybností hlouběji prověřovat faktické fungování systému ochrany práv, který je popsán v informacích o zemi původu, a který nebyl nijak zpochybněn, s tímto východiskem se krajský soud neztotožňuje. Žádná právní úprava ani judikatura na žalovaného takto přísné nároky neklade. Tím spíše v případě tzv. bezpečných zemí původu, kde naopak je zásadně na žalobci, aby prokázal skutečnosti svědčící o nebezpečí vážné újmy v případě návratu do země původu, které by informace shromážděné žalovaným vyvrátily nebo alespoň podstatně zpochybnil.

23. Závěrem žalovaný s ohledem na skutečnost, že žalobce podal žádost až více než měsíc po nelegálním pobytu na zdejší území a v okamžiku, kdy mu byl vystaven výjezdní příkaz, upozorňuje, že mezinárodní ochrana neslouží k prosté legalizaci pobytu. Nosným důvodem napadeného rozhodnutí je ovšem úvaha, že žalobce pochází z bezpečné země původu a domněnku její bezpečnosti v průběhu řízení nevyvrátil, nikoliv tato závěrečná poznámka učiněná výslovně nad rámec odůvodnění napadeného rozhodnutí.
24. Lze tedy shrnout, že označení Gruzie za bezpečnou zemi původu zvýšilo důkazní břemeno a břemeno tvrzení na straně žalobce. Bylo na něm, aby uvedl natolik ucelená, přesvědčivá a relevantní fakta, aby z nich bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování či vážné újmy v zemi původu (přímo ke Gruzii srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2020, č. j. 6 Azs 62/2020 – 27, ze dne 29. 6. 2022, č. j. 2 Azs 30/2022 – 44, nebo ze dne 9. 11. 2022, č. j. 6 Azs 348/2021 – 20). To však žalobce neučinil, uváděné skutečnosti neprokazují, že by v případě žalobce nebylo možné považovat Gruzii za bezpečnou zemi původu, resp. že by mu správní orgány v případě výhrůžek ze strany soukromých osob – účastníků autonehody – nebyly schopny nebo ochotny poskytnout ochranu.

V. Závěr a náklady řízení

25. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
26. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 30. března 2023

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce